

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Стоянка Петкова – Георгиева

катедра „Индустриални технологии и мениджмънт”,
Университет „Проф. д-р Асен Златаров” – град Бургас,
член на научно жури, сформирано със заповед № УМО – 35/18.02.2016г. на Ректора
на Университет „Проф.д-р Асен Златаров” – гр. Бургас
и Протокол №1/19.02.2016г. от проведено заседание на научното жури за избор на
рецензенти сред членовете на журито

Относно: дисертационен труд на Албена Дашева Янакиева на тема *“Подобряване управлението в дейността на малкото и средно предприятие чрез прилагане на балансирана система от показатели”*, представен за придобиване на образователна и научна степен „ДОКТОР” по научна специалност “Организация и управление на производството”, шифър 05.02.21.

1. Кратки биографични данни:

Албена Дашева Янакиева е редовна докторантка от 2012г. към катедра „Индустриални технологии и мениджмънт” при Университет „Проф.д-р Асен Златаров”, гр. Бургас. Дипломира се като магистър по международен бизнес през 2010г. в Университет „Проф.д-р Асен Златаров”, гр. Бургас. Няма придобити следдипломни квалификации. Завършва средното си образование в направление икономика. От 2013г. до 2016г. работи като хонорован асистент по „Стопански анализ” към катедра „Индустриални технологии и мениджмънт”. Преди това и понастоящем работи като управител човешки ресурси в чешка фирма в туристическия сектор.

2. Обща характеристика на представения труд:

Представеният ми за становище дисертационен труд се състои от 182 машинописни страници, от които Въведение – 4 стр; Първа Глава – 78 стр.; Втора Глава – 22 стр.; Трета Глава – 50 стр.; Заключение – 3 стр.; Библиография – 10 стр.; Приложения – 8 стр. В библиографската справка са включени общо 137 литературни източника, от които 49 са на кирилица и 88 са западна литература. В изложението са разположени общо 13 таблици и 31 фигури. Части от дисертацията са отпечатани в общо 6 публикации в журнали с рецензионна колегия. Публикациите съответстват на тематиката на дисертационния труд и покриват минимума от изискванията за придобиване на научно-образователна степен „доктор”.

3. Характеристика на научната проблематика в дисертационния труд:

В дисертационния труд се изследва приложението на Балансираната Система от Показатели като модерен инструмент на управление за измерване на ефективността на стратегията в малките и средни предприятия в България. Системата се разглежда като иновативен подход за постигане на адекватна оценка за състоянието на предприятието, за сигнализиране на настъпващите опасности и проблеми в нея и за корекции на съществуващите дейности. Дисертационното изследване и съответните изводи са насочени към оптимизация на управленските решения чрез балансирано разпределение на основните ресурси – финансови и трудови в гореспоменатите

организации. Проведено е изследване на български предприемачи на МСП, относно конкурентоспособността, бариерите в бизнеса и използването на иновации и модерни методи на управление. Анализът е осъществен с произволно избрани респонденти от секторите строителство, туризъм, анимация, компютърни технологии, транспорт и трансферна дейност, производство на материали за пътно-транспортна инфраструктура, хранително-вкусова промишленост, земеделие, недвижими имоти, яхтени и пристанищни дейности, занаятчийска и приложна дейност, дърводобив, счетоводни и одиторски услуги, фармация, rent-a-car, търговия.

Докторантката е определила **научен проблем** – предложено е внедряването на Балансираната Система от Показатели (БСП) в бюджетния процес на туристическо предприятие като необходимост ефективно оперативно управление на предприятието да обедини системите за дългосрочно и средносрочно планиране т.е БСП и системата на бюджетното управление. Мотив е и отсъствието на ефективна система на централизирано финансово управление, водещо до децентрализация на финансовите и материални потоци.

Актуалност и значимост – Взето е под внимание, че тенденциите показват, че традиционната система от показатели за оценка ефективността на дейността на предприятието в условията на нашата страна подлежи на корекция и усъвършенстване. И това е станало една от основните причини за дисертационното изследване на проблема с приложението на иновационни подходи и инструменти на управление, тъй като МСП са изправени пред значителни предизвикателства, произтичащи от световната стопанска и социална динамика.

Научна новост – потърсена е научната новост в доказване на значимостта на иновативния и ефективен модел на стратегическо управление – Балансирана Система от Показатели и неговото внедряване в към една от устойчиво функциониращите сфери от икономиката на страната, с дейност, характерна за региона - туристическо предприятие. За целта е предложена методика за изграждане и апликация на Системата от Балансирани Показатели.

Обект на изследване в дисертационния труд са малките и средни предприятия в българските бизнес условия.

Предмет на изследване е Балансираната Система от Показатели и възможностите, които тя предоставя за усъвършенстване управлението в дейността на гореспоменатите организации.

Заложена и изпълнена е **основната цел на изследването**, а именно да се представи мястото на този съвременен метод на управление в малките и средни предприятия и изследване на ползите от приложението му, обосноваване на проблема с приложение в бюджетното управление на фирмата и разработка на модел на Балансирана Система от Показатели, обезпечаваша ефективно управление и развитие на бизнеса.

В дисертацията са **заложени и изпълнени следните задачи:**

- Обширен обзор и запознаване с метода на стратегическо управление БСП
- Анализ на най-честите проблеми при управлението на МСП и особеностите на техните проявления на съвременния пазар
- Изследване на състоянието и потребностите на МСП в България относно управленческия им апарат, силните и слабите им страни чрез анкетно проучване.
- Формиране на модел на управление в конкретно предприятие от категорията, на основата на БСП чрез стратегически карти, пряко онагледяващи стратегията му.

- Разработка на ключови стратегически показатели в качеството си на критерии за ефективност на дейността на предприятието, подпомагащи бюджетния процес и водещи до по-висока ефективност в управлението.
- Реализация на предлагания модел и обвързването му с бюджетиранието в конкретно предприятие за оптимизация на финансовите и материални потоци на предприятието.

Подходи на изследване - в дисертацията са използвани основно опита на задгранични и български автори в областта на стратегическото управление и конкретно в туристическо предприятие, както и личния опит на докторантката в този сектор.

4. Структура на дисертационния труд

Дисертационният труд е структуриран в увод, три глави, заключение, научно-приложни приноси в дисертационния труд, списък на цитираната литература и приложение.

Глава първа (Теоретични аспекти на Балансираната Система от Показатели в управлението на организациите) е направен обширен обзор на мениджърския модел БСП, който би трябвало да подсили стратегията на всяко МСП и да я приведе до ежедневните дейности. Онагледяването му посредством стратегически карти пряко визуализира стратегията на предприятието, обвързва я с главните цели, които са заложили в конкретно предприятие от категорията малки и средни предприятия. Пълната дефиниция и характеристика на тази носеща конструкция на европейската и българската икономика и основен източник на растежа на икономическото развитие вървят редом с информационната характеристика на БСП.

Глава втора (Експериментално - практическа част. Изследване на състоянието на стратегическо управление в малките и средни предприятия.) Тази част е посветена на анкетно проучване, свързано с нивото на стратегическо управление в тези предприятия в България, като стремежът е да се обхване широк кръг от сектори, да се проследи тяхното отношение и активитет спрямо иновациите в управлението.

Глава трета (Експериментиране на концепциите за подобряване управлението в дейността на конкретно предприятие чрез внедряване на БСП). Третата част от научното изследване, с която се проследява процесът на изграждане и внедряване на въпросния модел БСП. В тази част е взето под внимание конкретно предприятие от сектор на индустрията, характеризиращо се с дейност, присъща за региона. Важна стъпка при създаването на метода за самата организация са остойностените измерители, гарантиращи ефективното му изпълнение. Целта да се проследи приложението на модела беше постепенно развита от идеята той да се обвърже и с управленското бюджетиранието, като част от мениджмънта и да се установят ползите от това сливане за самото предприятие.

5. Основни научни и научно – приложни приноси:

5.1. Научни приноси:

- Предложен е метод за управление на организация, характеризиращ най-ключовите дименсии, връзките им с основната стратегия, разпределение на стратегическите цели и целевите им стойности;
- Разработеният модел на управление на структурните единици се основава на конкретни стратегически карти на основата на построяване на балансирана система от показатели, характеризиращи инициативи за стратегическо развитие на предприятието;

- На основата на БСП се предлага обвързване на модела с бюджетното управление на анализираният предприятие чрез разпределяне на съответните за дейността Центрове за Финансова Отговорност.
- Изградената в дисертацията система за изграждане на модела БСП в организация, представител на категорията МСП, ще позволи на компанията най-ефективно, „видимо“ и рационално да се използват всички ресурси на предприятието.

5.2. Личен принос и практическо приложение:

Предложеният модел е доказан в практиката като в дисертационния труд са обобщени и анализирани експерименталните резултати с цел доказване на положителен резултат.

Докторантката е внедрила гореспоменатия модел в организация, за която има лични впечатления и наблюдения като дългогодишен служител.

Резултатите, посочени в становището от 1 - 5 т., надхвърлят изискванията на Университет „Проф. Д-р Асен Златаров“, гр. Бургас за образователна и научна степен „доктор“.

Настоящият дисертационен труд е съобразен с изискванията, заложенни в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас.


Авторефератът правилно отразява основните акценти и резултати в дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение на настоящото становище ще дам своята положителна оценка на дисертационния труд. Кандидатката за образователна и научна степен „доктор“ **напълно отговаря** на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за неговото прилагане и е в съответствие с нормативните изисквания на Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. Бургас. Притежава професионални качества на изследовател в своята област, с доказани научни и практико-приложни приноси за образователно-научната степен „доктор“.

Препоръчвам на научното жури да присъди на АЛБЕНА ДАШЕВА ЯНАКИЕВА образователната и научна степен „ДОКТОР“ по научна специалност „Организация и управление на производството“, шифър 05.02.21., съгласно ЗРАСРБ.

гр. Бургас
Дата: 12.05.2016 г.

С уважение: 
/доц. д-р Ст. Петкова - Георгиева/